

CON NGƯỜI BẢN NĂNG TRONG SÁNG TÁC CỦA HARUKI MURAKAMI

Trần Quang Hưng*

Tóm tắt

Con người bản năng là một trong những đề tài hấp dẫn trong văn học. Trong các tác phẩm của mình, Haruki Murakami đã xây dựng con người bản năng tính dục gắn liền với những bản năng nguyên thủy. Tình dục là một kênh giao tiếp hữu hiệu giữa người với người, là cánh cửa để nhà văn bước vào khám phá thế giới tâm linh con người. Khai thác vấn đề tính dục nhà văn khắc họa tâm lí nhân vật đầy đủ nhất với những khát khao, những ẩn ức. Con người với bản năng tính dục thực sự đã trở thành một phương tiện chuyển tải ý nghĩa thẩm mỹ sâu sắc của nhà văn.

Từ khóa: Con người bản năng, tính dục, bản năng nguyên thủy, Murakami

1. Đặt vấn đề

Con người bản năng là một trong những đề tài hấp dẫn - một thứ gia vị không thể thiếu trong tác phẩm của những tác giả văn học lớn. Hoạt động tính giao mang tính chất bảo tồn nòi giống đã có từ xa xưa và có vai trò tối quan trọng trong đời sống của muôn loài. Đây không chỉ là hoạt động sinh lí đơn thuần để duy trì nòi giống và tìm kiếm lạc thú mà còn là một phương diện để thỏa mãn nhu cầu tâm lí. Theo lí thuyết của Phân tâm học, đời sống của con người bị điều khiển mạnh mẽ bởi đời sống bản năng của chính mình. Trong cấu trúc đời sống bản năng của con người thì bản năng sống và bản năng chết là mạnh mẽ hơn cả. Bản năng sống được thể hiện trên nhiều khía cạnh nhưng đời sống tình dục là khía cạnh có ý nghĩa mạnh mẽ nhất. Freud đã chứng minh rằng, dục tính là một bản năng tự nhiên của loài người. Bản năng này sinh ra cùng với con người từ lúc lọt lòng. Làm tình là hành vi thể hiện khát vọng bất tử trong vô thức của muôn loài vì kết quả của nó là sự sống được tiếp nối. Hơn thế nữa hoạt động tính giao còn là nhân tố rất quan trọng giúp con người thỏa mãn được những

khát vọng thâm kín, là kênh giao tiếp tốt nhất để con người tìm được những kí ức đã mất. Trong văn học, xưa nay bất cứ một nhà văn chân chính nào khi đề cập đến vấn đề dục tính trong tác phẩm của mình đều có khát vọng đưa hình tượng con người bản năng đạt tới trạng thái tinh thần với những xúc cảm thiêng liêng. Tình dục không chỉ dừng lại ở những thỏa mãn thể xác, mà còn là một thứ hoạt động diệu kì để khám phá chân tính của con người, là thứ để nâng niu trân trọng con người. Vì thế trong những sáng tác của mình, các nhà văn sử dụng sex như một chất liệu với nhiều cấp độ khác nhau tùy từng giai đoạn lịch sử, tùy mỗi nền văn hóa. Với cảm quan hậu hiện đại, Haruki Murakami trong những sáng tác của mình đã có sự quan tâm đặc biệt đến khía cạnh tự nhiên, bản năng của con người đặc biệt là bản năng tính dục. Bóng dáng con người bản năng luôn xuất hiện đều đặn và trở thành một trong những yếu tố quan trọng của tác phẩm của ông. Sự thể hiện con người với bản năng tính dục ở mỗi tác phẩm của nhà văn xức xờ mặt trời mọc đem cho độc giả những sự khám phá đầy bất ngờ và thú vị.

2. Chân dung con người bản năng

Haruki Murakami xây dựng con

* NCS, Học viện Khoa học xã hội

người bản năng tính dục gắn liền với những bản năng nguyên thủy. Ông cố gắng phóng chiếu ánh sáng lên những vùng tối của bản năng vô thức con người, tìm thấy con người trong những đam mê khát vọng chân thực. Đó là lí do tại sao yếu tố dục tính thường xuất hiện trong các sáng tác của ông một cách dày đặc khác thường. Ý đồ sáng tạo này của nhà văn làm cho một số người nhầm tưởng về một cách câu khách. Nhưng không hẳn như vậy, con người bản năng gốc là được xây dựng trở thành một biểu tượng để nói được nhiều điều về bản thể của con người. Tình dục với những con người thể hiện bản năng gốc không bị đóng khuôn trong một định kiến đạo đức truyền thống mà nó là một phương tiện chuyển tải ý nghĩa một cách hữu hiệu về sự tồn tại. Vì vậy con người với bản năng gốc trong những sáng tác của Murakami luôn sẵn sàng gạt bỏ những quan hệ đạo đức thông thường thể hiện qua những quan hệ đời sống, để trung thành với bản thân trong một thứ tồn tại mãnh liệt, đích thực, rộng mở vô biên.

Trong những tác phẩm của Murakami không phải không có những nhân vật bị đam mê tình dục theo hướng tiêu cực. Nagasawa trong *Rừng Nauy* với những cuộc phiêu lưu tình ái, rất kinh nghiệm với những cuộc săn bò lạc. Anh ta có thể gặp bất kì một cô gái lạ, vài lời tán tỉnh sau những cuộc rượu chí tử, và cuối cùng đưa nhau vào khách sạn gần nhất, không cần biết tên tuổi, sáng ra mỗi người một ngả. Nagasawa không biết mình đã ngủ với bao nhiêu cô gái. Anh ta biết sự vô nghĩa của những cuộc tình chớp nhoáng nhưng vẫn lao vào như thiêu thân. Anh nói thẳng với cô người yêu Hatsumi: “Tôi cặp với cô ba năm nay rồi. Và trong thời gian đó tôi đã ngủ với khối đàn bà. Nhưng tôi chẳng nhớ mệ gì về họ hết. Tôi không nhớ

tên họ, tôi không nhớ mặt mũi họ ra sao. Tôi chỉ ngủ với mỗi người một lần thôi. Gặp, rồi làm chuyện đó, rồi vĩnh biệt. Có thể thôi”[3, tr.381]. Với Nagasawa, tình dục chỉ là một trò giải trí của thân xác, một cuộc trao đổi lạnh lùng. Kiểu tình dục buông thả ấy là một phương diện có thật trong đời sống giới trẻ Nhật Bản những năm 60, 70 của thế kỉ trước. Cách ứng xử của Nagasawa với sex thể hiện sự tha hóa, ích kỉ, mục ruỗng trong tâm hồn và nhân cách của hắn. Tệ hại hơn sự buông thả của Nagasawa còn có kiểu tình dục bệnh hoạn đến mức hiếp cả em gái mình của Noburu anh trai của Kumiko trong tiểu thuyết *Biên niên kí chim vặn dây cót...* Tuy nhiên, tính dục được nhìn nhận trong sáng tác của Murakami không chỉ dừng lại ở cái nhìn nghiêm khắc của đạo đức. Tazaki Tsukuru ở tiểu thuyết *Tazaki Tsukuru không màu và những năm tháng hành hương* cũng từng quan hệ với nhiều người con gái nhưng chưa bao giờ thêm khát họ đến mức đánh mất chính mình. Vượt qua sự phê phán, nhà văn muốn chỉ ra phía sau những chung đụng về thể xác của con người còn có những góc khuất về nỗi cô đơn trống vắng, nỗi chán chường trong tâm hồn con người mà không phải ai cũng có thể thấy được. Cái nhìn con người với bản năng tính dục của Haruki Murakami mang tính cởi mở và phóng khoáng. Kiểu con người này dưới góc nhìn nghệ thuật của nhà văn là con người bản năng gốc, được cởi bỏ mọi ảnh hưởng từ phía con người chính trị - xã hội. Con người hiện ra với những đam mê và khát vọng thành thực, được khẳng định cái tôi chân nhân của mình, cái tôi gắn liền với những bản năng thầm kín, với ẩn ức tinh thần sâu kín, với những phức cảm vừa huyền bí lại vừa nguyên sơ của loài người. Chính vì thế đọc những trang viết về tính dục trong sáng tác của Haruki Murakami

độc giả cảm thấy mình được giải phóng khỏi những mặc cảm và dễ đón nhận với một thái độ cởi mở thành thực.

Khi bị rơi vào trạng thái cô đơn giữa thực tại tràn ngập những đổ vỡ không thể thiết lập kết nối, cô đơn ngay cả với bản thể của mình, trong bi kịch của đời mình, để không bị tuyệt vọng con người còn trốn vào tình dục như một thứ quyền phép đặc biệt xoa dịu những nhức nhối. Nhưng bất hạnh thay, họ không thể hòa nhập vào nhau, không thể truyền tải cảm xúc tâm hồn thành niềm hân hoan của lạc thú ái ân. Tình dục không có sự hòa hợp càng đẩy những con người cô đơn của Murakami vào bi kịch và sự đau khổ. Xây dựng hình ảnh con người bản năng đến đây cũng là cách để Murakami mở cánh cửa đi vào nội giới con người. Ông sử dụng yếu tố sex khi miêu tả con người với bản năng tính dục không chỉ là sự giải phóng một trạng huống tràn đầy năng lượng mà còn là hiện thực trần trụi vừa là ẩn dụ về những giá trị sống. Sex trở thành sợi dây kết nối mật thiết con người với con người trong cuộc sống vô thường, vô hướng và cô độc này. Họ tìm đến sex như một sự giao cảm cả thể xác lẫn tâm hồn. Tình dục trong trường hợp này mang một ý nghĩa sâu sắc hơn khi nó tạo cho con người cảm giác chính mình đang được sống một cách nồng nhiệt mê đắm, sống như một con người trong mối quan hệ mật thiết với con người, chính nó đã níu giữ nhân vật ở lại với cuộc sống, tiếp tục sống. Trong căn nhà nhỏ của Naoko đêm sinh nhật lần thứ 20 của nàng, ôm nỗi đau cùng cực, hai con người Naoko và Toru đã tìm đến với nhau như một sự sẻ chia kì diệu. Hai tâm hồn khuyết thiếu, không trọn vẹn tìm đến nhau và bù lấp khoảng trống đang chờ đợi mong mỏi được khỏa lấp. Khi Naoko đang rối trí cao độ và yêu cầu Toru giải tỏa, mang lại cho nàng chút hơi ấm, Toru đã ôm Naoko

trong tay và muốn nói rằng: “Mình đang làm tình với cậu đây. Nhưng thực tình chẳng có gì đâu. Không có gì hết. Chỉ là hai tấm thân nối kết với nhau mà thôi. Tất cả những gì mình đang làm đây chỉ là nói cho nhau biết rằng có những điều chỉ có thể nói được bằng cách cọ xát hai khối thịt bất toàn như thế này. Làm như vậy, chúng mình mới chia sẻ được những bất toàn của nhau”[3, tr.252]. Như vậy những con người với bản năng tính dục trong tác phẩm của Murakami muốn thông qua sex để có thể chia sẻ và giải tỏa cho nhau những bất toàn, an ủi nhau trong những thời khắc đau khổ tuyệt vọng nhất. Vì vậy, nếu dùng nhãn quan của lí luận tiếp nhận văn học truyền thống, bằng cái nhìn xã hội học dung tục, hành động bốn lần làm tình giữa Wanatabe và Reiko sau cái chết của Naoko ở cuối tác phẩm *Rừng Nauy* là phi đạo đức, không thể chấp nhận được. Nhưng ta hiểu rằng tình dục ở đây không vương vấn gì với màu sắc đạo đức, mà chỉ đơn thuần là hành vi giải tỏa những ẩn ức của bản năng bấy lâu nay bị dồn nén. Hơn thế nữa nó còn là hành động an ủi nhau của những người bạn vừa trải qua một biến cố quan trọng của cuộc đời. Tình dục xuất phát từ sự cảm thông, là phương thức để họ phóng thích nỗi đau, để sẻ chia cùng nhau sự mất mát. Họ tìm đến thân xác nhau như thể đó là một việc tự nhiên nhất trên đời, như sự vỗ về, an ủi giữa hai trái tim đơn độc và bất an. Tình dục cách duy nhất để họ cảm nhận được sự tồn tại của mình, biết rằng mình còn sống, và là những nỗ lực tuyệt vọng cuối cùng trong vô thức để thoát khỏi sự cách li để quay về với thực tại cuộc sống.

Như vậy, có thể thấy Murakami không phải là kẻ “nghiện” sex mà ngược lại luôn có một cái nhìn hết sức nghiêm túc về vấn đề này. Ông mạnh dạn đi vào khám phá đời sống tính dục của con người bởi vì đó

là vấn đề muôn thuở của con người mà bấy lâu nay văn học né tránh hoặc e dè. Còn hơn thế nữa, ông muốn độc giả thấy rằng chỉ khi đi vào những vùng tối u minh của tâm thức, của bản năng như thế con người ở tầng sâu mới hiện lên vẹn toàn, chân thực.

Tình dục, trong quan niệm nghệ thuật của H. Murakami là một nhu cầu tất yếu của nhân loại, nhưng hơn thế nữa nó còn là một kênh giao tiếp hữu hiệu giữa người với người. Chỉ bằng giải pháp tình dục con người trong một số trường hợp nhất định nào đó, mới tương thông với nhau được, mới chia sẻ cho nhau những xúc cảm, xoa dịu cho nhau những mất mát tổn thương hay những phiền não phi lý mà đời sống hậu hiện đại luôn rình rập, đe dọa. Quan hệ giữa Kumiko và Toru Okada trong tác phẩm *Biên niên kí chim vặn dây cót* một lần nữa chứng minh khả năng tình dục có thể trở thành phương thức đặc biệt để chia sẻ và thấu hiểu: “Trong khi chúng tôi nằm ôm ấp, sờ soạng nhau, nàng bắt đầu kể về mình mỗi ngày thêm một chút, về những gì nàng đã trải qua về những ý nghĩ và cảm xúc mà những điều đó mang lại cho nàng. Và tôi bắt đầu hiểu cách nhìn nhận của nàng về thế giới. Tôi bỗng thấy mình cũng có thể cho Kumiko về cách nhìn thế giới của tôi” [1, tr.266]. Tình dục ở đây đã thực hiện được sứ mệnh thiêng liêng của nó là gắn kết những tâm hồn cô đơn, đập tan rào cản giữa con người để họ hiểu nhau hơn. Toru Okada trở thành điểm tựa tinh thần giúp Kumiko quên đi nỗi đau quá khứ, việc mình bị làm “con tin” hòa giải giữa cha và bà nội, cái chết của người chị, sự kì lạ của ông anh trai và một cái gì tiềm tàng trong chính nàng đang ám ảnh và có nguy cơ bộc lộ bất cứ lúc nào.

Nhưng Murakami cũng không hề thần thánh hóa hay đề cao quá mức vai trò của tình dục. Xây dựng chân dung con

người với bản năng tính dục ông còn cho độc giả thấy được rằng ở mỗi con người là một thế giới bí mật, tình dục không đủ sức để xóa sạch màn đêm bí mật ấy. Những nhân vật của Murakami dần nhận ra những hồ thẳm khó lí giải trong con người mình. Okada nhận ra khoảng trống chông chênh đó trong khi đang trải qua cuộc sống tưởng chừng rất êm đềm với vợ mình: “Chúng tôi sống hạnh phúc thế nhưng vẫn có những lúc tôi không khỏi cảm thấy bên trong Kumiko có một vùng nào đó tôi không được phép vào”, “lần đầu tiên đi vào trong Kumiko tôi cảm thấy có một nỗi ngập ngừng kì lạ... Ở nàng có một cái gì đó dễ nhận ra đến lạ lùng, một cảm giác phân li xa cách... Suốt khoảng thời gian nằm trong tay tôi, tôi có thể rằng Kumiko đang ở một nơi khác, nghĩ về người khác và cái thân thể tôi ôm trong tay chỉ là một vật thể chỗ tạm thời” [1, tr.319]. Còn với Sara, cô lại nhận thấy “một cái gì đó” vẫn đang tắc nghẽn bên trong Tsukuru làm nàng và anh ta không thể hòa hợp hoàn toàn được trong tình dục. Nàng nói với Tazaki Tsukuru: “Khi được cậu âu yếm, tôi có cảm giác như cậu đang ở đâu đó *bên ngoài*. Ở cách xa chỗ chúng ta đang yêu nhau. Cậu rất dịu dàng, điều đó rất tuyệt... Có thể cậu đã chỉ nghĩ đến tôi... Nhưng dù sao, trong đầu cậu vẫn len lỏi một cái gì đó, ít ra là một cảm giác giống như khoảng cách...” [4, tr.106]. Tình dục chỉ giúp con người sẻ chia phần nào đau đớn mà không thể lấp đầy hoàn toàn khoảng trống trong nhau. Từ đó con người đã nhận thấy cái méo mó và ranh giới vô hình, một rào chắn tiềm thức và cả vô thức của mình. Kumiko mặc dù yêu Toru bằng tất cả tâm hồn chân thành của một người phụ nữ nhưng cô lại phản bội anh, lên giường với rất nhiều người. Bản thân Kumiko không thể giải thích được tại sao cô không cảm nhận được sự nồng nhiệt

ái ân cùng chồng mà chỉ có thể thỏa mãn con khát xác thịt khi ở cạnh những người đàn ông khác. Cô đau đớn thú nhận rằng, chưa bao giờ có khoái cảm tình dục thực sự với chồng cho dù cô rất sung sướng khi Toru âu yếm cô trong vòng tay. Cái cảm giác yêu đương với chồng chỉ dừng lại ở cảm xúc mơ hồ, xa xôi, gần như thuộc về một người nào khác. Bản năng của Kumiko, nổi thêm khát nhục dục trở dậy điên cuồng khi cô gặp gỡ những người đàn ông mà cô không hề yêu. Nó không đơn giản là sự “thích thú” với trò chơi ái ân vùng trộm mà là sự tận hưởng khoái cảm tột cùng của “dục vọng không sao chịu nổi”. Nó khiến “thể xác cô lăn lộn trong vũng bùn nóng hôi. Tâm trí cô hút lấy khoái lạc, hút mãi cho đến độ nổ tung – và nó nổ tung. Thật kỳ diệu. Đó là một trong những điều tuyệt vời nhất cô từng biết đến trong đời”[1, tr.319].

Đối diện với cái tôi bản năng đang gầm gừ gào thét, Kumiko buộc phải rời bỏ Toru để trốn chạy thực tại. Cô buông xuôi, ngập ngụa trong cơn khát được làm tình và sự bùng nổ ham muốn không thể kìm hãm của mình trước những người đàn ông xa lạ. Lý giải về điều này, Kumiko cho rằng: “Đó chắc hẳn là do ảnh hưởng của anh trai em. Hẳn là anh ta đã mở một cái ngăn kéo nào đó bên trong em, lôi ra một cái gì đó không hiểu là cái gì, thế là anh ta khiến em phải hiến thân cho hết người này đến người khác”[1, tr.703]. Ở chừng mực nhất định, có lẽ chính Noburu đã khơi dậy những ham muốn nơi góc khuất tăm tối trong vô thức của em gái mình. Anh ta thúc đẩy những xung năng tính dục tiềm tàng ở Kumiko, khiến nó trở thành sức mạnh đè bẹp cô đến vũng lầy của bản năng, chế ngự lý trí để thỏa mãn dục vọng. Tính dục trong trường hợp này mở ra một khám phá mới sơ bộ về khả năng hạn hữu của con người

khi tìm đến tình dục để có được câu trả lời lý giải cho hiện thực bất toàn.

3. Con người bản năng – cánh cửa bước vào nội giới

Có thể nói tên tuổi của Haruki Murakami đã vượt lên trên các cây bút khác bởi một phong cách tiểu thuyết độc đáo, đại diện cho một nước Nhật mới, được khai phóng mãnh liệt năng lượng của cảm giác, dục tính và tâm linh. Sự kết hợp dục tính với việc khai phá thế giới tâm linh con người chính là một đóng góp độc đáo của ông trên hành trình sáng tạo và khai phá thế giới. Biệt tài của Haruki Murakami là miêu tả đời sống tình dục đầy đam mê, khoái lạc và say đắm mà cây bút vẫn vững vàng khiến cho ta không thấy chút nào cảm giác nhor nhóp, thô tục ngược lại vẫn rất mực tự nhiên, hồn hậu và tinh tế. Trong con mắt của ông tình dục là tấm gương phản chiếu những vấn đề tinh thần sâu kín, một khao khát bộc lộ khao khát bản năng, khao khát được đồng cảm sẻ chia, tạm lánh nỗi cô đơn.... Tình dục còn mở ra cánh cửa đi vào thế giới nội tâm siêu hình của con người.

Việc coi tình dục như một công cụ để mở cánh cửa đi vào tiềm thức -vô thức con người, khám phá thế giới tinh thần siêu nghiệm đầy tính ảo là một sáng tạo mới lạ và giàu ý nghĩa của Haruki Murakami. Ở *Biên niên kí chim vặn dây cót*, Murakami miêu tả về sự xuất hiện một kiểu sex đặc biệt - sex trong tâm hồn với dạng thức con người mới: “điểm tinh thần”. Sex xuất hiện trong những giấc mơ đầy ám ảnh về tính dục, nhưng đồng thời lại rất thực như đang diễn ra ở một thế giới khác. Những cuộc giao hoan mơ của Toru Okada và Kano Creta không đơn thuần là sự chạm thân xác mà là sự hòa quyện của hai cái tôi tinh thần bên trong mà ngay cả bản thân họ cũng không nhận thức hết được. Họ đến với nhau bởi sự hòa quyện ấy có khả năng mở ra một thế

giới ngằm bên trong con người, dự báo tương lai... Creta có khả năng tách ý thức của mình ra khỏi thân xác thực và khi quan hệ với Toru Okada phân ý thức đó được chuyển qua người anh, làm một cuộc phiêu lưu trong cõi vô thức nhằm tìm lời giải cho những hiện tượng phi lí trong cuộc sống. “Một cảm giác thật kì lạ vượt khỏi cảm tình dục đơn thuần. Đường như có một cái gì đó bên trong cô, một cái gì đó đặc biệt bên trong cô đang thông qua cơ quan sinh dục của tôi mà từ từ nhập vào tôi” [1, tr.231]. Đó chính là cách để họ tương thông ý thức với nhau để “biết nhiều hơn, biết sâu hơn” và là cách để ý thức của Toru Okada đi qua Creta phân tích, tìm ra điều bí ẩn còn khuất lấp.

Toru Okada đã hai lần làm tình trong giấc mơ cùng Kano Creta và cảm thức ái ân ấy nói dài đến hiện thực nóng rẫy những khát khao và đau đớn. Hình bóng Kumiko đồ dài trong vô thức của Toru, anh nhập nhằng giữa cô điểm tinh thần Kano và người vợ thân yêu của mình: “Trong giấc ngủ, tôi đang kéo khóa áo cho Kumiko. Tôi thấy tấm lưng trơn nhẵn và trắng ngần của nàng. Nhưng khi kéo áo lên đến đỉnh, tôi nhận ra đó không phải của Kumiko mà là Kano Creta” [1, tr.221]. Bản thân anh cũng không thể nào giải thích nổi “tại sao tôi lại gặp mộng tinh chính trong giai đoạn khó khăn này của cuộc đời mình... Tại sao lại là Kano Creta. Tôi chưa lần nào nghĩ đến việc ngủ với cô ta cả. Ý muốn ngủ với cô ta chưa bao giờ nảy ra trong đầu tôi. Thế nhưng ở cô ta có cái gì đó quen lắm”. Cái gì đó quen lắm hiện hữu rõ nét trong lần cuối cùng khi Kano đề nghị bán thân cho Toru. Anh cảm nhận sex như là con đường vô hình đưa anh đến gần nơi Kumiko đang bị giam giữ và Kano trở thành cầu nối giữa ý thức hiện hữu trong anh với cõi vô thức đang lơ lửng đâu đó. Còn Kano, cô xem lần

bán thân cuối cùng ấy là điểm phân giới để thoát khỏi cái vết nhơ kinh tởm, là giới hạn cuối cùng để cô vứt bỏ lòng thù hận và gột rửa sự ô uế tâm hồn mà Wataya Noboru đã gieo rắc trong cô.

Sự gần gũi thân xác với người đàn bà trong “căn phòng mơ” lần đầu tiên xuống giếng đã để lại vết bầm trên khuôn mặt của Toru đánh dấu cuộc hành trình mới của anh trên con đường kiếm tìm bản ngã và chiến đấu với cái ác. Đó không phải là cảm giác khoái lạc bình thường mà là sự chuyển giao năng lực và thông điệp giữa người với người. Vì vậy tình dục ở đây vừa là sự trốn chạy hóa giải bi kịch vừa là con đường để con người khám phá thế giới và hé lộ phương cách đi vào trung tâm của đời sống.

Con người với bản năng tính dục trong tác phẩm của Murakami còn tìm đến sex bởi sự ưu tư vì cô độc, bởi mong muốn chinh phục hay được chinh phục, bởi sự hư ảo, bởi ước vọng muốn bức khở, lấp đầy cái tôi nhiều khoảng trống trong tâm hồn. Cậu bé Kafka, đầu mơ hồ cảm nhận Miss Seaki là người mẹ mình đang tìm kiếm, cậu vẫn vô thức làm tình với bà. Hai cuộc ái ân diễn ra khi Kafka bị hút thò vào một đoạn cong vênh của thời gian. Kafka đã ráng sức níu lấy thực tại, cố xác định đâu là hướng của dòng chảy để bám trụ vào trục thời gian. Thế nhưng, Kafka không thể nào định vị được ranh giới phân cách thực với mộng, hoặc thậm chí cái gì là thực, cái gì là khác thể. Cậu chìm đắm trong ham muốn tốt cùng của bản năng được yêu, được chiếm giữ tình yêu, tình thương của người mẹ. Đó là sự tổng hòa của khát khao sở hữu và ước mong vượt qua sự cách ly của mình, lia bỏ ngục tù cô độc của cậu bé mười lăm tuổi. Chính sự dịu dàng, vẻ đẹp thuần khiết và nụ cười đẹp như ánh sáng của Miss Saeki đã khơi dậy ở Kafka “xung năng tính dục” một cách mãnh liệt. Cậu bé yêu bà bằng cả

tình yêu của một đứa con trai dành cho mẹ và của một thanh niên mang nỗi sợ hãi loạn luân. Kafka sẵn sàng đánh đổi số phận của mình với chàng trai trong tranh để tận hưởng tình yêu của Miss Saeki, để được yêu với tất cả tấm lòng, được vuốt ve mọi bộ phận trên cơ thể nàng và để nàng cũng làm như thế với cậu.

Về phần Miss Saeki, sự có mặt của Kafka trong thư viện trở thành tác nhân kích thích, khơi dậy mỗi tình đã chết trong tâm thức của bà, trong khi đó, Kafka lại bị ám ảnh bởi “mặc cảm Oedipe”, từ đó tạo nên sự tương giao tâm hồn giữa hai con người bất hạnh ấy. Họ đến với nhau, thâm nhập vào nhau, xoa dịu cho nhau bằng sự hợp nhất về thể xác để rồi mỗi người tìm thấy chính mình, khám phá ra cái phần thiếu hụt của bản ngã trong nỗi cực lạc thống khổ. Mặt khác, sự chung đụng thể xác giữa Miss Saeki với Kafka là sự cứu rỗi và thanh lọc tâm hồn đối với cả Miss Saeki và cậu bé. Người phụ nữ ấy đã có thể thoát khỏi sự ràng buộc của quá khứ, đối mặt và chấp nhận cái chết thanh thản sau khi giao lại bản thảo hồi ký về cuộc đời mình cho ông già Nataka. Còn Kafka, cậu đã chạm đích lời nguyện, đối diện với bản năng gốc của chính mình.

Với con người bản năng tính dục trong sáng tác của Murakami, người đọc thấy rằng sex được miêu tả hoàn toàn mới lạ bởi một tài năng đầy sức sáng tạo. Sử dụng rất nhiều yếu tố sex nhưng sáng tác của ông không hề tùy tiện mà luôn đi kèm những thông điệp mỹ học rất sâu sắc. Murakami đã để sex diễn ra trong tác phẩm của ông một cách rất tự nhiên, giản dị đến không ngờ, nhưng không hề tầm thường, dung tục. Đó là chìa khóa để mở ra nhiều lớp nội dung ẩn chìm trong tác phẩm, là phương tiện để ông chuyển tải được bao thông điệp giàu ý nghĩa về tình yêu, tình

bạn, về mối tương thông giữa người và người trong xã hội Nhật Bản hậu hiện đại vốn chứa đựng bao điều bất ổn đối với mỗi con người. Vì vậy, có thể xem con người với bản năng tính dục dục là một phương diện để nhà văn phản ánh hiện thực. Khai thác vấn đề tính dục nhà văn khắc họa tâm lý nhân vật đầy đủ nhất những khát khao, những ẩn ức. Nó giúp ông dẫn thân vào địa tầng sâu thẳm nhất của con người kể cả thế giới tâm linh.

4. Kết luận

Việc xây dựng hình tượng con người với bản năng tính dục trong mỗi tác phẩm của Haruki Murakami đạt hiệu quả thẩm mỹ xuất sắc đã cho thấy tài năng trác tuyệt của ông. Đó còn là kết quả của sự kế thừa từ một nền tảng văn học nơi tác giả được sinh ra. Văn học Nhật Bản từ xưa đã xem dục tính là một lĩnh vực khả thể trong việc khám phá chân tính con người. Họ xem chủ đề sex là một chủ đề bình đẳng như bao chủ đề khác, là một trong những hoạt động thiêng liêng nhất của con người. Con người với bản năng tính dục đi vào văn học Nhật Bản hiện đại một cách tự nhiên như một dòng chảy đã được định hình rõ ràng. Bằng bản lĩnh của một cây bút bậc thầy, Murakami đã thể hiện con người bản năng tính dục một cách chân thực, nhẹ nhàng và thật tinh tế qua một cái nhìn hoàn toàn mới mẻ. Nhờ những ảnh hưởng sâu sắc của lý thuyết Phân tâm học, ông khắc họa được một cách đầy đủ nhất, trọn vẹn, mang lại cho người đọc cái nhìn dân chủ, song phẳng và tiến bộ nhất về quan hệ luyến ái của con người. Tình dục, bằng bản năng riêng của nó, có thể giải tỏa những bi kịch của thân phận con người, giải tỏa những khát khao ẩn ức, và tình dục gắn liền với nỗi buồn da diết.

Từ điển bách khoa Columbia năm 2001 nhận định rằng Murakami Haruki là

một trong những tiểu thuyết gia thế kỉ 20 quan trọng nhất của Nhật Bản. Còn trong cuốn sách *Những cây bút kiệt xuất trong văn học Nhật Bản hiện đại*, tác giả Nguyễn Tuấn Khanh đã trân trọng giới thiệu và lí giải về sức hút của tác phẩm Murakami với công chúng chính là nhờ “sức sáng tạo của Murakami thực phong phú, đa dạng và mỗi tác phẩm của ông là một tìm tòi, khám phá mới về thế giới, về đáy sâu tâm hồn con người. Tác phẩm của ông đề cập tới những vấn đề có thể xảy ra ở bất cứ thời điểm nào, bất cứ nơi nào trên thế giới, nó chứa đựng tính toàn cầu sâu sắc có lẽ bởi thế mà tác phẩm nào của Murakami cũng có sức hút mạnh mẽ”[5, tr.401]. Với con người bản năng trong những sáng tác của mình, Murakami một lần nữa chứng tỏ được tài

năng của ông. Nhà văn xứ sở mặt trời mọc đã đưa tình dục vượt ra ngoài phạm vi của nó, trở thành một hoạt động tinh thần gắn với quan niệm triết học về con người của ông. Đó là con người với bản năng nguyên thủy, bản năng gốc. Trong các sáng tác của Murakami, tình dục không còn nằm trong phạm trù đạo đức nữa. Ông giải phóng con người bản năng khỏi những luân lí cứng nhắc và giả tạo được quy định trong những chuẩn mực xã hội. Vì vậy con người với bản năng tình dục trở thành một phương tiện chuyển tải ý nghĩa thẩm mỹ của nhà văn. Đó là nơi người đọc có thể tìm thấy những thông điệp sâu sắc về con người, về sự sống và cái chết, về tất cả những gì liên quan đến hành trình tìm kiếm bản ngã của con người trong xã hội hậu hiện đại □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Haruki Murakami (2008), *Biên niên kí chim vặn dây cót – Nejimaki – dori kuronikuru*, *The Wind – Up Bird Chronicle* (Trần Tiễn Cao Đăng dịch), Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội.
- [2] Haruki Murakami (2007), *Kafka bên bờ biển*, Nxb Văn học, Hà Nội.
- [3] Haruki Murakami (2005), *Rừng Nauy – Noruwei no mori*, *Norwegian Wood*, (Trịnh lữ dịch), Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội.
- [4] Haruki Murakami (2013), *Tazaki Tsukuru không màu và những năm tháng hành hương*, Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội.
- [5] Nguyễn Tuấn Khanh (2011), *Những cây bút kiệt xuất trong văn học Nhật Bản hiện đại*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.

Abstract

Human Instinct in Haruki Murakami's writings

Human instinct is one of the interesting topics in the great literary works. In many of his works, Haruki Murakami has built up the human characters whose sexual instincts are attached to their primitive instincts. Sexuality is an effective communication channel among humans; the door into which the writer comes and discovers the human spiritual world. When exploiting sexual instinct issues, the writer could completely portray the characters' psychological features with their desires and secret feelings. Humans with their sexual instincts have really become a means conveying the aesthetic and profound senses of the author.

Keywords: Human, sexual instinct, primitive instinct, Murakami.